

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument van een stadswoning in Mechelen

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 26 januari 2025;
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage 4 bij dit besluit.

Motivering

De stadswoning, Milsenstraat 6 in Mechelen werd op 5 december 2005 beschermd als monument bij ministerieel besluit omwille van de historische waarde. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 28 april 2006.

Het algemeen belang gevormd door de erfgoedwaarden wordt in het beschermingsbesluit als volgt omschreven:

de historische, in casu architectuurhistorische waarde:

“Milsenstraat 6 is een schaars restant van de eerder bescheiden 18de-eeuwse bebouwing in de Mechelse binnenstad. De voorgevel legt getuigenis af van de toen geldende stilistische idiomen. Ondanks recentere aanpassingen en toevoegingen genereren structurele elementen zoals de (ingekapselde) plafondroosteringen en kapconstructie nog een vrij duidelijk beeld van de oorspronkelijke typologische opbouw.”

Op het ogenblik van de bescherming was het pand al sterk verstoord door verbouwingen. Op de benedenverdieping was in 1951 een winkelpui ingebracht, de achtergevel was

volledig heropgemetst, de oorspronkelijke trap ontbrak. Toch werd aangenomen dat achter valse wanden en plafonds nog een groot deel van de oorspronkelijke constructie (uit de 18de eeuw of ouder) bewaard zou zijn.

De stadswoning werd in de periode 2006-2008 ingrijpend gerenoveerd, waarbij veel van het oorspronkelijke materiaal verloren ging. De reconstructie van de onderste geleding van de halsgevel werd niet conform de 18de-eeuwse toestand uitgevoerd.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, de typologie of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed herkenbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde typologie of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke relatie is op landschappelijk, stedenbouwkundig of esthetisch vlak.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van de stadswoning in de Milsenstraat in Mechelen op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: op het moment van bescherming in 2005 werd het pand omschreven als een schaarse restant van de eerder bescheiden 18de-eeuwse bebouwing in de Mechelse binnenstad. Het beschermd bestand in Vlaanderen telt niet minder dan 535 beschermd burgerhuizen of stadswoningen waaraan het erfgoedkenmerk '18de eeuw' werd toegekend.

Hiervan hebben 83 burgerhuizen of stadswoningen een hals- of klokgevel vergelijkbaar met deze van de stadswoning Milsenstraat 6. Een 25-tal hiervan zijn gelegen in Mechelen. Ook in andere steden in Vlaanderen (Antwerpen, Brugge, Gent, Diest, Oudenaarde, Halle, Lokeren, Leuven,...) komen voorbeelden van 18de-eeuwse burgerhuizen of stadswoningen met klok-of halsgevel voor. De groep beschermde panden toont een heel scala aan 18de-eeuwse architectuur, van rijk uitgewerkte tot meer bescheiden voorbeelden, in stijlen die variëren van klassicerende barok tot rococo. Daarnaast bevat het geïnventariseerde bestand nog niet-beschermde 18de-eeuwse burgerhuizen of stadswoningen met klok-of halsgevel, die minstens qua exterieur gaver bewaard zijn dan de stadswoning Milsenstraat 6. Als getuige van bescheiden 18de-eeuwse bouwkunst is de stadswoning Milsenstraat 6 niet zeldzaam. De architecturale waarde is hierdoor niet uitgesproken. De opheffing van de bescherming creëert geen hiaat in het beschermde bestand.

2° herkenbaarheid: op het moment van bescherming was de stadswoning Milsenstraat 6 al verstoord door verbouwingen. Gezien de bewaarde 18de-eeuwse geveltop werd aangenomen dat de oorspronkelijke structuur, in het bijzonder de dakconstructie, nog bewaard zou zijn. De stadswoning werd beoordeeld als een typologisch vrij goed herkenbaar voorbeeld.

Tijdens de ingrijpende renovatie in 2006 bleek dat er minder van de oude kern bewaard was dan ingeschat op het moment van de bescherming. De slechte bouwfysische toestand van het pand en de instabiliteit noopten tot grondige ingrepen, waardoor nog meer van de oorspronkelijke bouwmaterialen verloren gingen. De reconstructie van de onderste geleding van de halsgevel werd niet conform de 18de-eeuwse toestand uitgevoerd.

Het interieur werd nagenoeg volledig gerenoveerd met hedendaagse materialen en is niet meer herkenbaar als dit van een 18de-eeuwse stadswoning.

Het resultaat van al deze ingrepen werd beoordeeld als niet strokend met de beleidsvisie inzake restauratie.

Hoewel al verminderd herkenbaar op het moment van bescherming ging door de ingrijpende renovatie nog meer van de 18de-eeuwse bouwmaterialen verloren, waardoor de stadswoning Milsenstraat 6 nog minder herkenbaar is geworden als bescheiden voorbeeld van 18de-eeuwse architectuur. De reconstructie van de benedenverdieping van de halsgevel droeg niet bij tot het verhogen van de herkenbaarheid (architecturale waarde). De halsgevel behield wel zijn oorspronkelijke proporties, maar op zich is dit onvoldoende om een bescherming te verantwoorden.

3° representativiteit: op het ogenblik van bescherming werd de stadswoning Milsenstraat 6 beschouwd als een voorbeeld van een eerder bescheiden 18de-eeuwse stadswoning, vooral op basis van de voorgevel, die getuigenis aflegde van de toen geldende stilistische idiomen en omwille van de structurele elementen die nog een vrij duidelijk beeld zouden geven van de oorspronkelijke typologische opbouw.

De stadswoning was door aanpassingen aan de halsgevel (onder meer de toevoeging winkelpui in 1951) op dat moment al niet uitgesproken representatief voor bescheiden 18de-eeuwse architectuur in stedelijke context. De reconstructie van de onderste geleding van de halsgevel in 2007-2008 heeft niet bijgedragen tot een verhoogde representativiteit: het resultaat van de renovatie werd negatief beoordeeld als niet-strokend met de beleidsvisie inzake restauratie.

Tijdens de renovatie bleek dat van de oorspronkelijke structurele elementen nog weinig bewaard was. Ook de typologische opbouw was al aangetast, onder meer door het inbrengen van een winkelruimte op de benedenverdieping en het verwijderen van de oorspronkelijke trap. Bij de renovatie werd geopteerd voor een hedendaagse open ruimtelijkheid en werd buitenruimte toegevoegd in de vorm van een dakterras op de tweede verdieping.

Ondanks de bewaarde geveltop wordt de stadswoning Milsenstraat 6 door verschillende verbouwingen en ingrijpende renovatie van 2006-2008 niet langer beschouwd als een representatief voorbeeld van een bescheiden 18de-eeuwse stadswoning in stedelijke context in Vlaanderen. (architecturale waarde).

4° ensemble: Op het moment van bescherming werd vermoed dat de stadswoning nog meerdere elementen van een oude kern zou bevatten. Na ontmanteling voorafgaand aan de renovatie bleek de oude kern slechts fragmentair bewaard. Een aantal van de resterende elementen bleek te sterk aangetast en werd verwijderd. Het interieur werd nagenoeg volledig gerenoveerd met hedendaagse materialen, wat de ensemblewaarde verder deed afnemen.

De ensemblewaarde van de stadswoning Milsenstraat 6 was gering op het moment van bescherming en nam nog verder af (architecturale waarde).

5° context: de onmiddellijke omgeving van de stadswoning Milsenstraat 6 werd in 1984 omschreven als 'kleinschalige bebouwing met voornamelijk gewone 19de-eeuwse lijstgevels naast nieuwe bouw'. Het aandeel nieuwbouw is sinds 1984 uiteraard nog toegenomen, de kleinschaligheid van de bebouwing bleef grosso modo bewaard. Noch op het moment van bescherming, noch vandaag is de onmiddellijke omgeving van de stadswoning echter een ruimtelijke context die bijzonder positief bijdraagt tot de erfgoedwaarde.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarden hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van de stadswoning Milsenstraat 6 in Mechelen als monument. De architecturale waarde werd aangetast door de ingrijpende renovatie van 2006-2008 die leidde tot bijkomend verlies van oorspronkelijk bouw materiaal en door de reconstructie van de onderste geleding van de halsgevel die afweek van de 18de-eeuwse toestand. De vrijwaring van de erfgoedwaarden van het beschermde monument is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming van de stadswoning Milsenstraat 6 in Mechelen als monument wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het ministerieel besluit van 5 december 2005 tot bescherming van meerdere gebouwen in Mechelen als monument, waaronder de stadswoning Milsenstraat 6, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 28 april 2006, wordt voorlopig gedeeltelijk opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed stadswoning, Milsenstraat 6 in Mechelen, waarvan de bescherming als monument voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met

de volgende kadastrale gegevens: Mechelen, eerste afdeling, sectie D, perceelnummers 973C (deel) en 976G (deel).

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage 1 bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage 3 bij dit besluit gevoegd.

Art. 3. In artikel 1 van het ministerieel besluit van 5 december 2005 tot bescherming van meerdere gebouwen in Mechelen als monument, waaronder stadswoning Milsenstraat 6, wordt punt 9° opgeheven.

Het plan als bijlage bij hetzelfde besluit van 5 december 2005 wordt vervangen door het plan dat als bijlage 2 is opgenomen bij dit opheffingsbesluit.

Art. 4. In artikel 2 van hetzelfde besluit wordt de zinssnede
" Milsenstraat 6

De historische in casu architectuurhistorische:

Milsenstraat 6 is een schaars restant van de eerder bescheiden 18de-eeuwse bebouwing in de Mechelse binnenstad. De voorgevel legt getuigenis af van de toen geldende stilistische idiomen. Ondanks recentere aanpassingen en toevoegingen genereren structurele elementen zoals de (ingekapselde) plafondroosteringen en kapconstructie nog een vrij duidelijk beeld van de oorspronkelijke typologische opbouw." opgeheven.

Brussel, 29/04/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door:Matthias Diependaele (Si)
Getekend op:2024-04-29 12:00:53 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE